

Rune Fardal, studerer psykologi
Personlighetsforstyrrelser med hovedvekt på narsissistisk problematikk i relasjon til barn
<http://www.sakkyndig.com> mail: rune@fardal.no

“Moren” – den ansvarlige

15 Noveber, 2013, Oppdatert 15.11.2013

Åsne Seierstad har skrevet en interessant bok ”*En av oss*” om Anders Behring Breivik og hendelsene på Utøya i 2011. Boken offentliggjør en rekke interessante opplysninger om Wenche B. Breivik, Anders B. Breivik, hans halvsøster Elisabeth og samspillet mellom disse og delvis hans far Jens B. Breivik.

Den adferd vi ser beskrevet fremstår som prototypen på en mor med en borderline personlighetsstruktur slik vi ser det typisk hos borderline og narsissistisk forstyrrede personligheter. Beskrivelsene fra morens barndom og hennes egen mors psykiske lidelse, samt fraværet av en farsfigur er typiske for årsaksforklaring rundt denne typen personligheter.

Morens fokus på det ytre fasaden gjør at dette heller mest mot at hun har utviklet en narsissistisk forstyrrelse. En typisk borderline vil ikke ha et så stort fokus på fasade som narsissistisk forstyrresle. Disse 2 forstyrrelser har flere like trekk, men skiller seg på narsissistens grandiositet og borderlinerens usatbarhet.

Med et slikt utgangspunkt der moren har en narsissistisk forstyrrelse, der Anders blir hennes *narsissistiske supply* og fraværet av en farsfigur som kunne korrigerer for dette, blir det forståelig at Anders har utviklet den personlighet hans adferd fremviser. Morens oppvekst i skam er projisert på Anders, mormors sviktende fungering ble projisert på Wenche som alltid fikk høre at hun ikke mestret og fikk ansvaret for alt som var galt. Dette viderebringer så Wenche gjennom projeksjon på både Anders og Elisabeth.

Anders søken etter å lykkes i arbeidsliv svikter gang på gang, hans fungering med kvinner svikter, hans savn etter faren er tydelig, hans søken etter å lykkes blir som for narsissister en besettelse. I spillverdens fantasi finner han et miljø der han endelig får bekreftet den grandiositet han har utviklet. Der er det ingen krenkelsers, her er han gud. Som narsissister flest lever han i en stadig mer virkelighetsfjern verden. Til slutt tippet det over, fantasien ble virkelighet.

Hele det miljøet han vokste opp i hadde betydning :

- søsterens dominerende adferd,
- mormors påvirkning på Wenche,
- morens grenseforvirrende sexualiserte adferd,
- morens manglende empati og mentaliseringsevne,
- morens ustabilitet,
- farens fysiske og psykiske fravær,
- savnet etter noen som brydde seg,
- barnehagens falske beskrivelse av fungering,
- sosialkontorest sviktende vurdering,
- domstolens manglende forståelse av SSBU sin alvorlige rapport,
- Wenchens advokat som fremstilte henne som et offer i møte med SSBU/Barnevernet,
- karrieremessige svikt,
- mangler i evne til relasjon til kvinner,
- skammen av å måtte flytte hjem til mamma,
- lave terskler for kritik og krenkelsers,
- ambisjonsnåvået fjernt fra gjennomføringsevne,
- egosentrisk moral, der lover rigid gjelder andre mens han selv er hevet over enhver lov,
- hans største akilles : "*Å ikke bli elsket*",
- Osv.

Moren fremstår mer og mer som en *covert narsissist*. Beskrivelsene av at hun "*levde i sin indre, private verden, med lite utviklet forhold til mennesker rundt. Angst for nære relasjoner. Preget av benektende depresjon, kaotiske konflikter ulogisk tenkning under stress*" er klassiske for denne typen forstyrrelse. Den sosiale angsten skiller henne fra den utadvendte *overt narsissist*.

Alt dette hadde betydning for hans adferd 22/7-11. Ingen hadde tidligere sett Anders, det viktigste budskapet han nå formidlet var "Nå så dere meg"!

Moren hadde ansvaret for Anders *personlighetsutvikling*, men Anders hadde ansvaret for sine handlinger.

Spørsmålet er:

- **Hva hadde skjedd om barnehagens usanne beskrivelse hadde vært avslørt i retten?**
- **Wenches advokats usanne beskrivelser av morens fungering hadde vært avslørt i retten?**
- **Sosialkontorets uriktige beskrivelser hadde vært avslørt?**
- **SSBUs faglige vurdering av morens forstyrrede adferd hadde vært lagt til grunn?**
- **Anders hadde vært flyttet til faren?**

Svaret er høyst sansynlig at 77 mennesker hadde vært i live i dag!

Systemets svikt er helt identisk med Christoffersakens tragedie.

Når skal de ansvarlige bli ansvarliggjort?

Det klassiske mønster der moren klarer manipulere alle etater og involverte har vi sett i hundrevis av saker, dette ser vi den dag i dag.

Ingen faglige ansvarlige synes ha kunnskap om denne narsissistiske dynamikk vi ser dokumentert i saker som dette. Hvor mange må dø og få sine liv ødelagt før eksisterende kunnskap blir tatt i bruk og de ansvarlige blir holdt personlig ansvarlig?

Her følger en del av de **viktigste punkter** fra boken for å forstå hvordan ABB kunne bli som han ble:

01. Wenche B.Breivik (WBB) var ambivalent til å føde Anders B. Breivik (ABB)
02. WBB oppfattet ABBs far, Jens som kald og distansert. WBB mente han ike var særlig glad i barn.
03. WBB mente barnet var plagsomt
04. ABB var blålig da han ble født.
05. WBB gikk på smertestilende under graviditet.
06. Jens mente ABB var frisk og sunn
07. WBB bar på en mørk depresjon fra sin barndom
08. WBB lukket seg in i sin egen verden slik hun hadde i sin barndom
09. WBB mente Jens var sær og ville ha alt på sin måte, så ikke andre enn seg selv.
10. Jens mente WBB var kald, lite kjærlig, fjern og lite emosjonelt til stede.
11. WBB hadde ingen kontakt med Elisabeth sin far.
12. WBBs liv handlet om å miste, å være alene.
13. WBB vokste opp på barnehjem de første år av sitt liv før hun ble hentet hjem.
14. WBBs far mye borte, moren låste seg mye inne!
15. WBB mistet sin far da hun var 8, hjemmet ble mørkere, moren stadig mer krevende
16. WBB ble ansvarliggjort for morens sykdom.
17. WBB ble slått på beina med brennesle av sin mor.
18. WBBs barndomshjem ble belagt med skam, alt skulle skjules.
19. WBB tisset på seg, visste hun fikk bank når hun kom hjem.
20. WBB vurderte selvmord.
21. Moren anklaget WBB for ikke å duge, fikk ikke til noe, fikk skylden for alt. Var ikke bra nok.
22. WBB ble ertet v de andre barna og følte seg utstøtt. Fikk ikke ha med venninner hjem. Ble ertet av de andre barna.
23. Om natten lå Wenche og ristet på hodet for å stenge husets lyder ute.
24. WBBs halvbror var brutal
25. WBBs mor klaget over stemmer i hodet (schizofreni), paranoide vrangforestillinger med forfølgelsesvanvidd og halusinasjoner.
26. WBB gikk ikke i sin mors begrevelse
27. WBB ble en mester i å skjule det vonde i seg. Smerten ble skjult av en grandios overfrøle.
28. WBB flyttet ofte i stadig bedre strøk hun ikke hadde råd til

29. WBB mente det var noe feil med ABB fordi han ble klengete og sutrende i sitt andre leveår. Han ble lunefull og voldsom.
30. WBB forlot ofte barna om natten.
31. Mai 1981 ringte hun sosialkontoret for avlastning, hun strakk ikke til. Hun mestret ham (2) ikke lenger sa hun. Elisabeth var nå 8 år og var blitt reservemamma for ABB samtidig som hun tok seg av sin egen mor.
32. SSBU syntes WBB var "litt snodig", lit sprø.
33. WBB ba helgefamilien om at ABB måtte få ta på tissen til helgepappaen, "Det var viktig for guttens seksualitet" sa hun ! AN viste ikke hvordan en mannskropp fungerte forid han bare omgikk "jentetisser".
34. Plutselig avbrøt WBB, ABBS kontakt med weekendhjemmet, passet ikke for ABB mente hun!
35. WBB søkte et nytt hjem for ABB.
36. Elisabeth nå 9, hadde begynt å tisse på seg.
37. WBB ville ha fosterhjem for begge barna.
38. Sa til barnevernet at hun ønsket dem "pøkkerivold"
39. WBB slet med depresjon, vurderte å forlate barna.
40. WBB beskrev seg selv som et nervevrak.
41. ABB flirte når han fikk julig av WBB, "Gjør ike vondt, gjør ike vondt" sa han.
42. ABB lå i morens seng og "trengte seg på henen" som hun sa.
43. Jens ordnet ny bolig til WBB samt betalte innskuddet.
44. Elisabeth og ABB kranget mye, ABB var mye sint og slo hardt.
45. Barnehagen beskrev vansker med å få venner for ABB, ha gråt aldri, fant ikke på egne leker.
46. Klengete og vasneklig, krever mye oppmerksomhet sa WBB.
47. ABB klamret seg til tåteflasken hjemme, men ikke i barnehage eller hos weekendfamilien.
48. WBB hadde 2 ansikter utad, utadvendt/inadvent.
49. naboene oppfattet at noe var galt, Abb var liksom usynlig, taus of redd.
50. Elisabeth opptrådte som mor for både ABB og WBB.
51. WBB veldig fokusert på sex
52. Naboer registrerte mange menn på besøk hos WBB.
53. WBBs leilighet veldig steril, kune ikke se at det bodde barn der.
54. Mye bråk fra leiligheten.
55. Barna mye overlatt til seg selv.
56. Ved utredning møtte man en forvirret oppjaget WBB. ABB (4) uten livsglede stikk motsatt av hva WBB hadde beskrevet. "*Påfallende manglende evne til å leve seg inn i lek. Mangler glede ved bruk av leker.*"

Når andre barn leker, fungerer han på siden. Han er helt ukjent med på-lissom-lek. Han er forsiktig med lekene. Anders mangler spontanitet, aktivitetslyst, fantasi og evnen til innlevelse.”

57. ABBs humør preget av afektløshet, kontrollert, ryddig, renslig, blir usiker uten denne kontrol. Tar ikke selv initiativ, mekanisk i aktiviteter, trist utseende, vansker med å utrykke seg emosjoellt, men ved reaksjon er denne overdrevet og kraftig.
58. Barnepsykiateren merket seg det påtatte , avvergende smilet.
59. Forholdene hjemme ødela ABB, han var syndebukk for morens frustrasjoner.
60. WBB levde i sin indre, private verden, med lite utviklet forhold til mennesker rundt. Angst for nære relasjoner. Preget av benektende depresjon, kaotiske konflikter ulogisk tenkning under stress.
61. WBB borderline struktur, ustabil, sårbar for kriser. Ustabil ovenfor ABB, snill et øyeblikk/ for så skrike aggressivt neste.
62. WBB: skrikende til ABB : «Jeg skulle ønske du var død!»
63. WBB ukritisk pratende om seksuelle og aggressive fantasier og frykt, ambivalent til menn.
64. Forholdene i familien ble av SSBU sett på som svært skadelige for ABB å vokse opp i.
65. Utstrakt dobbeltkommunikasjon særlig ovenfor ABB. på den ene siden knyttet hun ham sterkt til seg for så i neste øyeblikk avviste ham aggressivt.
66. WBB hadde dårlig psykologisk fungering.
67. ABB offer for WBBs projeksjoner og paranoide aggressive og seksuelle frykt for menn.
68. Elisabeth velsevoksen.
69. WBB kontinuerlig provoseres av ABB og blir stående i en ambivalent posisjon som gjør ham ute av stand til å utvikle seg på egne premisser.
70. Elisabeth med faresignaler som få venner og lever seg inn i egen fantasi.
71. WBB motsatte seg at ABB skulle i fosterhjem.
72. ABBs far Jens fikk høre om den knusende rapporten og krevde omsorgen for Anders. WBB som i utgangspunktet ville ha avlastning, motsatte seg plutselig dette og ABB ble hos WBB.
73. WBBs advokat anklaget SSBUs psykolog for “forfølgelse”!
74. WBBs advokat som påsto seg ha 30 års menneskekunskap skrev : *“hvis ikke Wenche Behring er skikket til å ta hånd om Anders uten innblanding fra barnevernet, så er det i virkeligheten få, om overhodet noen mødre i dette land, som er skikket til selvstendig å oppfostre sine barn”*. Han bærer et stort ansvar!

75. I en rapport fra Vigelandsparken barnehege, ført i pennen av en ansatt som var WBBs venninne, ble ABB beskrevet som en *“lykkelig og glad gutt”*.
76. En fersk hjemmekonsulent fra sosialkontoret skrev etter en observasjon hos WBB: *«Moren virket ordnet og ryddig, med kontroll, lett å snakke med, rolig og uanfektet uansett innhold i samtalen. Piken var rolig, veloppdragen og forsiktig. Anders var en sympatisk, avslappet gutt med et lunt smil, som gjør at en umiddelbart liker ham. Under samtale i hjemmet satt han opptatt ved spisebordet med spill, leire og playmo.»* og videre *«Mor skifter aldri uttrykk og blir ikke opphisset i vanskelige situasjoner med Anders. Hun snakker rolig og Anders mottar meldingen og gjør som hun sier.»*
77. Barneverns-nemnda i Oslo overså SSBU rapporten og kom til et enstemmig vedtak. *«Vilkårene for vernetiltak er ikke til stede. Saken henlegges.»*⁷⁷ ABB fikk bare leke på rommet sitt når han hadde med venner/venniner.
78. ABB ble ertet av de andre for å ha tisset på seg.
79. ABB var ikke snill mot dyr.
80. Han ødela naboen roser, kastet stein inn åpne vinduer, mobbet de osm var mindre, godtet seg når noen gråt.
81. ABB tålte ikke å bli irettesatt.
82. Som hevn for kjeft kunne han tisse på dørmatten, på avisen, i postkassen og i boden. Han spyttet også på andre.
83. Trykket et råttent eple i ansiktet til dukken til en utviklingshemmet jente.
84. Trusler fra den utviklingshemmede jentas pappa var det eneste han hadde respekt for.
85. ABB trivdes når Jens nye kone (Tove?) leste for ham. Da ble han helt rolig, og trygg.
86. ABBs foreldre stilte aldri opp for ham.
87. ABB manglet mnnlige rollemodeller.
88. Jens, ABBs far Jens, var missfornøyd med sønnen, mente han var lat, apatisk og fåmælt.
89. Jens var enig i at ABB higet etter omsorg og kjærighet, men klarte aldri selv utfylle dette behov.
90. Skolens årbok viser at ABB ikke var populær, han ble uvenner med alle.
91. ABB hadde store evenr til å manipulere.
92. ABB hadde fritak for militærtjeneste fordi han var omsorgsperson for sin mor.
93. WBB hjalp ABB med å hvitvaske hans inntekter fra salget av falske diplomer.

94. ABB fikk det ikke til i politikken, han fikk det ikke til med kvinner, han fikk det ikke til i arbeidslivet. Store ambisjoner, fikk ikke til mye.
95. ABB bar på et savn av sin far.
96. ABB fremstilte seg som vellykket i møte med sin far, sannheten var motsatt og at han savnet sin far.
97. Kanskje, om Anders gjorde noe virkelig stort, ville han bli sett, virkelig sett, av sin far. Det sa han i alle fall en gang til stemoren i Frankrike.
98. Flyttet hjem til mor da han var 27.
99. ABB ble over lang tid fokusert på dataspill der målet var å drepe for å vinne.
100. Han mistet mer og mer kontakt med virkkeligheten.
101. Etter hvert ble Arbeiderpartiet ansvarliggjort for det han kritiserte i samfunnet.
102. Moren var aldri fornøyd med ABBs situasjon, hun forventet han skulle bli lege.
103. ABB kunne eksplodere for små bagateller, eller fjern og nedstemt, terskelen for krenkelseser var lav, den emosjonelle balansen var forstyrret.
104. ABB var grenseoverskridende, noen gnager for nær noen ganger for fjern fra sin mor. Kjøpte vibrator til sin mor!
105. ABB følte seg avvist av faren, fremskrittspartiet, Fjordmann, kvinner, venner, ja av alle, untatt sin mor som åpenbart hadde behov for ABB som sitt eget natrsassistiske supply.
106. Politiet sviktet fullstendig da det gjaldt som mest.
107. På Utøya drepte ABB for fote.
108. Han viste ingen empati, men da han selv fikk en rift i fingeren trengte han hjelp!
109. ABB gav media nasvaret for sin adferd fordi de ikke hadde publisert hans meninger.
110. Da han skulle fotograferes på Utøya var han mest opptatt av å få frem sine muskler....
111. ABB mente han hadde moral, han hadde tross alt bare drept de eldste på Utøya... Han tenkte å sprøyte nikotin i kulene, men gjorde det ikke fordi det ville være mot geneve-konvensjonen...
112. WBBs største bekymring var hva folk skulle tro om *henne!*
113. Etter drapene hadde han bare positive tanker sa han selv...
114. i fengslingsmøte var han mest opptatt av sitt utseende, ha på uniform.
115. ABB mente alle retspsykiatere i verden misunte Huseby/Sørheim.
116. Hans adferd og forsvar var fokusert på en intellektualisering. De drepte var nødvendige ofre for han fantasi.

117. Huseby/Sørheim tok alt på face value, de overså de underliggende problemer. De tolket alt inn i den paranoide schizofreni-modellen.
118. Breivik korrigererte sin adferd utifra den reaksjon den skapte, han hadde åpenbart kontakt med virkkeligheten.
119. Rapporten fra Tørrissen/Aspaas konkluderte først med at ABB var dyssosial (Psykopat) med narsissistiske trekk. i tingretten falt de til slutt ned på narsissistisk personlighetsforstyrrelse fordi mange av trekkene for dyssosial ikke hadde vært til stede tidligere hos ABB.
120. Tørrissen hadde spurt ham om sårbarhet. «Har du sårbare sider » hadde han spurt. «**Ikke å bli elsket,** » hadde Breivik svart.
121. Den eneste gang ABB viste emosjoner var når hans film ble vist, han gråt, ble rørt, over sin egen storhet!
122. Da han leste opp sin uttalelse i retten var stemmen monoton, uten innlevelse, affekt flat.
123. Da psykiater Malt beskrev ABB reagerte han ekstremt sterk: «**DET ER KRENKENDE!**» **ROPTE Breivik.** « **Det er fornærmende!**» «Breivik, du får ordet senere!» «**Det er helt latterlig at jeg ikke får kommentere dette. Det blir kringkastet! Det er krenkende!** » **Breivik var rødglødende i ansiktet.** «NRK må kutte kringkastingen!» beordret dommer Wenche Arntzen.
124. Underbeskrivelsen av de lemlestedede kroppar fra bomben og de drepte på Utøya reagerte ikke ABB i det hele tatt.
125. WBB var innlagt på psykiatrisk klinikk på Vindern, hun nektet vitne og slapp det.
126. Det som gjorde ABB rasende på Malt var ikke selve beskrivelsen, men at den ble sendt på TV og at han ikke fikk komme til motmæle. Ahns personlighet ble offentlig, han kunne ikke skjule den. Folk kunne le av ham! Det var urettferdig.
127. Malt falt ned på Autisme, Asbergers syndrom grunnet ABBs maskindreping, hans manglende empati. Han mente ABB var en ensom mann med et grandios skal.
128. ABB hadde et teoretisk forhold til empati, han klarte ikke lide med ofrene, sa Malt.
129. Etter Malt påsto ABB:
- hadde aldri hatt avvikende adferd
  - aldri vært ensom
  - har hatt venner
  - aldri vært deprimert
  - aldri hatt problemer med å komme i kontakt med kvinner
  - hater ikke kvinnenr, men feminisme
  - narsissisme : tulle diagnose som passer på halve oslo vest

130. Psykolog Erik Johannsen hadde ikke funnet tegn på psykose under observasjon i fengselet. Som Tørrissen/Aspaas mente teamet på Ila opp med narsissistisk pf. De mente ABBs historie var en historie om avvisning.
131. *Johannessen understreket Breiviks evne til å se seg selv utenfra, og at en psykotisk person ikke ville klart det*
132. *“Jeg har aldri blitt avvist av noen i hele mitt liv” sa ABB.*
133. Huseby/Sørheim ville ikke se døgnobservasjonene va ABB fra Ila, de tviholdt på sine konklusjoner.
134. Tørrissen/Asaas mente : *“Ved sin avstumphet utfordret han « de gjeldende klassifikasjonssystemer og forståelsesmodeller, særlig når det gjelder grenseoppgangen mellom realitetsbrist og politisk fanatisme”.*
135. I fengsel følte ABB seg dårlig behandlet, han mente sine rettigheter var brutt! Han følte seg krenket.
136. WBB sa hun var stolt av å være mammaen til ABB og Elisabeth, da hun snakket med Seierstad på sykehuset.” *Jeg, jeg ... Jeg gjorde så godt jeg kunne» « Anders hadde det ikke greit på den tiden. Fryktelig. Mange oppbruddi livet sitt. Klart han ble glemt oppi det hele. Når du er i en konflikt, så blir du blind for barna dine og andre mennesker. Du ser ikke deg selv klart heller. Det kan du ikke.» Hun token pause. «Og jeg hadde en skamfølelse over ikke å strekke til. Det tror jeg nok at jeg hadde.» Hvor var det du ikke strakk til? «Jeg var ikke moden nok. Jeg var ikke moden for oppgaven min.» Hvilken oppgave? «Å være mor.» « Dette med Anders har vel med min egen barndom å gjøre. Forholdene jeg vokste opp under var tøffe. Jeg har aldri møtt andre som har hatt det verre. Det var fattigslige kår . . Steintøffe kår. **Jeg måtte ta meg av moren min.** Det meste var tabu. Jeg vet ikke hva jeg kan si jeg, uten å røpe for mye. Alt var tabu». **«Det var ikke hans skyld, jeg lærte jo opp gutten, ,, til å være slik som jeg var.»** Hva likte Anders aller best som liten? *“Han syntes det var veldig morsomt å få skryt over å være flink”.* **«Vi kan ikke forandre noe uansett. Så la ting være. Prøv heller å forstå. Det mangler en stor bit.» «Har du tilgitt ham?» «Ja, det har jeg.»***
137. I brevet han skrev til Seierstad om intervju skinner hans grandiose selvopfatning tydelig igjennom.

Utdrag fra boken:

Hun- hjelpepleier, Wenche hadde først følt glede over graviditeten, men etter en måned eller to hadde hun blitt overmannet av tvil, og ville ikke

lenger ha barnet. Livet syntes usikkert og skummelt. Når de tre barna fra hans tidligere ekteskap var på besøk, virket han kald og distansert. Det kjentes så galt å få ett til med en mann som virket så lite glad i barn.

Et livlig barn, sunt, ifølge legen. Plagsomt, mente moren. «Det er så han sparket meg, nesten bevisst, for å plage meg,» sa hun.

-Gutten var blålig da han kom ut. Unormal, tenkte moren.

Barnet var sikkert skadet av de smertestillende midlene hun hadde fått, mente moren. Gutten var sunn og frisk, sa faren.

Et mørke hadde lagt seg over henne, en depresjon som bar hele hennes tidligere liv i seg.

Der på Princess Street lukket hun seg stadig mer inne i sin egen verden, slik hun hadde lært seg da hun var liten.

Nå gikk hun rundt i den fine leiligheten og angret. Hun bebreidet seg selv for at hun hadde giftet seg med Jens og endatil bundet seg til ham gjennom sønnen. Hun hadde tidlig lagt merke til trekk ved ektemannen som hun ikke likte. Han var sær, ville ha alt på sin måte, evnet ikke å se andre enn seg selv; slike ting tenkte hun på.

Ektemannen hadde jo også sine fine sider, han kunne være snill og gavmild, og han var et ryddig menneske.

I London ble hun stadig mer ulykkelig. Hun tenkte at han bare trengte en kone for å ha et plettfritt ytre og et støvfritt hjem. Det var han opptatt av. Ikke av henne. Ikke av sønnen. Hun syntes han tvang seg på henne. Han mente hun var fjern og lite til stede for ham. En gang hadde han sagt at hun utnyttet ham, at hun bare hadde giftet seg med ham for egen velferds del.

I et halvt år hadde hun holdt ut som ambassadefrue.

Datterens far hadde hun ingen kontakt med.

Egenrådig, temperamentsfull og krevende, var ord hun nå brukte om eksmannen. Kald, lite kjærlig, slik beskrev han henne.

Før Anders så sin far igjen, skulle det gå tre år. Wenches liv hadde handlet om å miste. Det hadde handlet om å være alene.

Wenche ble sendt på barnehjem rett etter fødselen, der hun bodde i de første årene av livet sitt, uten å få besøk av familien. Så en dag ble den lyse jenta hentet hjem i det hun gikk og sto i. i byggmesterboligen var hun mye alene. Faren var mye borte på arbeid, mens moren laste seg inne.

Da Wenche var åtte år gammel, døde faren. Hjemmet ble enda mørkere, og moren stadig mer krevende. Slem, var hun, som hadde gitt moren denne sykdommen.

Hun ble slatt med brennesle på beina.

Tilsløre og fortie: Alt hjemme var belagt med skam.

Hun gikk alene rundt i Kragerø, hun tisset på seg, hun luktet, hun visste hun ville få bank når hun kom hjem. Da hun var tolv, lurte hun på om hun skulle hoppe utfor stupet. Stupet, som Ia der og lokket.

«Du duger ikke til noe!» ropte moren. «Du har skylden for dette!»

Wenche strakk ikke til, passet ikke inn, var ikke bra nok. Hun fikk aldri lov til å ha med noen hjem og fikk ingen nære venninner, tidlig ble hun ertet og utstøtt av de andre jentene.

Om natten lå Wenche og ristet på hodet for å stenge husets lyder ute.

Men moren ble bare stadig mer krevende og pleietrengende. Broren mer brutal.

En halvbror, født utenfor ekteskap med ukjent far, en stor skam i Kragerø på den tiden.

Moren begynte å klage over stemmer i hodet. Hjelpepleierkurs i Porsgrunn og fikk jobb på sykehuset i Skien.

Fødte datteren Elisabeth i 1973.

Moren blitt alvorlig syk. Hun hadde tiltagende paranoide vrangforestillinger, med forfølgelsesvanvidd og hallusinasjoner, sto det i journalen.

Wenche gikk ikke i begravelsen til sin mor.

Kunsten å skjule det vonde og heslige hadde blitt en del av henne, og skulle følge Wenche resten av livet. Døyye smerten under en polert flate. Hver gang hun flyttet, valgte Wenche en bolig i et pent strøk av Oslo, selv om hun ikke hadde råd til det, selv om hun som hjelpepleier ikke «passet inn»

Det måtte være noe galt med Anders, slo hun fast. Fra å være en rolig baby og en ganske stille ettåring, var han blitt klengete og sutrete. Lunefull og voldsom. Hun fikk lyst til å skrelle ham av seg, klaget hun. Ofte forlot hun barna om natten. Hun la til at hun måtte ta de nattevaktene hun kunne få.

Mai 1981, ringte hun sosialkontoret og spurte om det var mulig å få en støttekontakt eller et avlastningshjem for ungene. i juli søkte hun om weekendhjem for begge barna.

Hun mestret ham ikke lenger, sa hun til sosialkontoret. På denne tiden var Anders fylt to år, Elisabeth var blitt åtte. Datteren gikk i sin mors fotspor og var blitt «reservemamma» for Anders, og for sin mor.

Da Wenche kom med Anders første gang, syntes de hun var litt snodig. Da hun kom annen gang, tenkte de at hun var sprø. Da ba hun om at Anders innimellom måtte få ta på penisen til weekendpappaen. Det var viktig for guttens seksualitet. Han hadde ingen farsfigur i livet, og Wenche ønsket at den unge mannen skulle innta den rollen. Anders hadde ingen å identifisere seg med rent utseendemessig, understreket Wenche, for «han så bare jentetisser» og visste ikke hvordan en mannskropp fungerte. Det unge paret sto målløse. De var for flauet til å rapportere uttalelsene videre. De lot det ligge.

En helg kom ikke Wenche med sønnen til weekendforeldrene. Hjemmet passet ikke for Anders, mente hun nå.

Hun Søkte nå om et nytt hjem for Sønnen. « Datteren på ni år har begynte å tisse på seg,» skrev sosialkontoret.

Hun ville undersøke muligheten for å få fosterhjemsplassert begge barna. Hun ønsket dem « pokker i vold» sa hun til barnevernskontoret. Det gikk mot høst, og livet mørknet enda mer. i oktober stakk Wenche innom Frogner helsekontor. «Mor virket svært deprimert,» ble det nedskrevet. « Var inne på tanken om å bare dra fra barna og over late dem til samfunnet for å leve sitt liv.»

Nervevrak var ordet hun brukte om seg selv.

Det var så hun holdt på å gå i oppløsning.

Når hun irectesatte ham, bare flirte han. Når hun ristet i ham, ropte han bare «det gjør ikke vondt, det gjør ikke vondt». Han lot henne aldri i fred. Om natten la han i senga hennes, tett inntil, og «trengte seg på henne».

Moren allerede kontaktet Vika sosialkontor flere ganger og bedt om hjelp.

Det nye borettslaget bak Vigelandsparken. Borettslaget fikk det forlokkende navnet Silkestrå, og Wenche var en av de første kjøperne. Det var Jens som gjennom sitt medlemskap i OBOS ga dem mulighet til å kjøpe seg inn. Han betalte også innskuddet på leiligheten.

Da de endelig var på plass i den lyse leiligheten i toppetasjen på Silkestrå, kunne Wenche puste ut.

Anders og hans seks år eldre søster Elisabeth kranglet og slåss. Anders var mye sint og kunne slå hardt.

Barnehagen hadde også uttrykt bekymring for gutten. Han hadde vanskelig for å få venner, han fant ikke på egen lek og gråt ikke når han slo seg. "Klengete og vanskelig, krever så mye oppmerksomhet," sa Wenche om sønnen til saksbehandleren hos Oslo Helseråd. «Aggressiv på en infam måte,» ble det notert.

Til saksbehandleren luftet hun tanken om han kunne ha sukkersyke, og viste til tåteflasken med rød saft som han hele tid en klamret seg til. Men i barnehagen klarte han seg uten den, også hos weekendfamilien hadde han latt den ligge. Det var hjemme han trengte den. Og det var ikke noe galt med sukkerinnholdet i blodet hans.

Wenche hadde to ansikter utad. Stort sett viste hun det smilende, skravlete, bekymringsløse. Andre ganger var hun fjern og kunne gå rett forbi uten å hilse eller så bort.

Naboene i oppgangen fikk raskt en fornemmelse av at ting ikke var som de skulle bak familiens dør. Anders var lite på lekeplassen, begge barna var liksom usynlige, tause, redde. "Mecano-gutten" kalte naboene ham fordi han virket som konstruert av et byggesett, stiv og kantet. Men det var

storesøsteren naboene var mest bekymret for, hun opptrådte som en mor overfor både Wenche og lillebroren. Det var hun som ordnet opp hjemme, hun som passet Anders.

Wenche pratet i ett sett, i en flom, bare tøys og tull, fra det ene til det andre, gjerne om sex, hun snakket masse om sex, vred på ord og vendinger og lo masse.

Ryktene gikk. Det var mange menn på besøk, sladret naboene.

Slo det naboen at det ikke var tegn til at det bodde barn der, det var som om de ikke fantes. En dag fikk Jens Breivik en telefon fra en av naboene som fortalte at det var mye brak i leiligheten, og at Wenche var ute både dag og natt.

Naboen antydte at hun had de flere mannlige besøk, og at barna var mye overlatt til seg selv.

Radgiveren ved Vika sosialkontor hadde blitt alvorlig bekymret etter det siste møtet med Wenche, og vurderte at problemene i familien snarere var en sak for psykiatrien enn for barnevernet.

1983, ble hele familien innkalt til utredning. De ansatte møtte en forvirret, oppjaget kvinne.

Fagfolkne skulle observere samspillet i familien under daglige rutiner som måltider og lek, og utføre psykologiske tester på alle tre. Adferdsproblemer hos barn kunne ha sammenheng med forhold i familien,

Fagfolkene fant en fireåring uten livsglede. Helt annerledes enn det revende barnet moren hadde beskrevet. «Påfallende manglende evne til å leve seg inn i lek. Mangler glede ved bruk av leker. Når andre barn leker, fungerer han på siden. Han er helt ukjent med på-lissom-lek. Han er forsiktig med lekene. Anders mangler spontanitet, aktivitetslyst, fantasi og evnen til innlevelse.

Han har heller ikke noe svingende humør slik de aller fleste på hans alder har. Han mangler språk for å uttrykke følelser,» skrev barnepsykiateren som hadde ham til vurdering. I butikklek var det kassaapparatets funksjon som var interessant, ikke leken rundt det.

«Anders krever påfallende lite oppmerksomhet. Han er forsiktig, kontrollert, maser lite, er ekstremt ryddig og renslig, og kan bli usikker

uten dette. Han tar ikke selv initiativ til kontakt med andre barn. Han deltar mekanisk i aktiviteter, uten å vise særlig glede eller lyst. Ser ofte trist ut. Han har vanskelig for å uttrykke seg følelsesmessig, men nær det først kommer en reaksjon er disse pæfallende sterke.

Det var som om han reiste et mekanisk forsvarsverk som sa «ikke forstyr meg, jeg er opptatt» når noen ville ham noe. Barnepsykiateren bet seg også merke i et påtatt, avvergende smil.

Han viste mestringsglede, og evne til å ta imot ros.

Det var forholdene hjemme som ødela ham. Anders var blitt syndebukk for morens frustrasjoner, ble det konkludert. Psykologen gjennomførte samtaler og tester på moren og fant en kvinne som levde i sin indre, private verden, med et lite utviklet forhold til mennesker rundt. Hun hadde et angstfylt forhold til nære relasjoner og var emosjonelt preget av en benektende depresjon, skrev psykologen i epikrisen fra oppholdet. «Hun er truet av kaotiske konflikter, og viser tegn til alogisk tenkning i pressende situasjoner.

I sinn er hun en borderline kvinne som fungerer meget ujevnt. Gitt en ytre livssituasjon som er strukturert kan hun fungere godt, men hun er sårbar overfor kriser.» Morens oppførsel overfor Anders kunne skifte raskt. Snill og god i det ene øyeblikket, for så å slå helt om og skrike aggressivt til ham i det neste. Avvisningen kunne være brutal. Fagfolkene hadde hørt henne rope høyt til sønnen «**Jeg** skulle ønske du var død!»

Moren ble snart et samtaleemne blant de ansatte. Hun var svært flørtende. «I avdelingsmiljøet snakket hun dels ukritisk om seksuelle og aggressive fantasier og frykter, og hun viste et meget ambivalent forhold til det mannlige personalet,» skrev psykologen.

Konklusjonen etter oppholdet til familien Behring Breivik var at forholdene i familien var så skadelige for barna, aller mest for Anders, at senteret anbefalte sosialkontoret å vurdere et fosterhjem. «Hele familien er preget av mors dårlige psykologiske fungering. Sterkest preger dette hennes forhold til Anders. Dette forholdet er meget dobbelt, idet mor på den ene siden knytter ham symbiotisk til seg, på den andre siden avviser hun ham svært aggressivt. Anders blir offer for mors projeksjoner av paranoid aggressiv og seksuell frykt overfor menn generelt. Elisabeth går mer fri av dette, ikke minst fordi hun er jente. Elisabeth på sin side ser ut til å forstrekke seg noe i en veslevoksen morsrolle overfor Anders.»

Det ble konkludert med at «Anders bør ut av familien og over i en bedre omsorgssituasjon **fordi** mor kontinuerlig provoseres av gutten og blir stående i en ambivalent posisjon som gjør ham ute av stand til å utvikle seg på egne premisser. »

Antakeligvar moren og datteren bedre i stand til å bo sammen, mente senteret. Men også Elisabeths utvikling burde følges med tilsyn, da de så faretegn hos henne, som det at hun hadde få venner og tendenser til å leve seg vel sterkt inn i egne fantasier.

I et brev til det lokale barnevernet framholdt senteret at: «Med det sterkt patologiske forholdet mellom Anders og moren blir det meget viktig å komme med tiltak tidlig som kan forebygge en alvorlig skjevutvikling hos gutten. Ideelt sett burde han over i et stabilt fosterhjem. Imidlertid motsetter moren seg dette sterkt, og det synes uoversiktlig hvilke konsekvenser et tvangsinngrep ville få.»

Så skjedde det noe som forkludret planen. For nå hadde Jens Breivik, som var stasjonert i Paris, fått oversendt den knusende rapporten fra Statens senter for barne- og ungdomspsykiatri. Gjennom sin advokat forlangte han omgående å overta omsorgen for Anders. Diplomaten ville ha en midlertidig forføyning, som innebar at han skulle få omsorgen øyeblikkelig og akutt - før saken skulle opp til hovedforhandling. Moren, som i utgangspunktet hadde vært positiv til avlastning i helgene, sa nå plent nei til all hjelp. Det kunne gi Jens Breivik et overtak i retten. Moren hyrte inn igjen advokaten som hadde hjulpet henne med skiftet og skilsmissen, og han skrev til barnevernet at *“avlastning i form av fosterhjem for Anders er en løsning som min klient finner helt forkastelig. For øvrig er hennes behov for avlastning bortfalt for lengst.”*

Faren tolket Byretten dithen at den mente det ikke forelå noen alvorlig omsorgssvikt og at han dermed hadde små sjanser til å få overta omsorgen for sønnen.

Jens Breivik hadde ikke sett sin Sønn på tre år. Nå frafalt han kravet om å overta omsorgen, og dermed kom saken aldri for retten. Parens advokat skrev til Statens senter at Jens Breivik og hans kone etter møtet i Byretten hadde begynt å nøle. De hadde først fått *“følelsen av at det var klargjort at Anders befant seg i en krisesituasjon, og nølte da ikke med å ønske Anders velkommen til sitt hjem. Nå føler de imidlertid at de må kjempe for å få Anders. Det er en ny situasjon, og de føler seg plutselig plassert i*

omstendigheter de aldri har hatt til hensikt å havne i.”

Psykologen understreket at “Vi står fast på vår opprinnelige konklusjon om at Anders' omsorgssituasjon er så sviktende at han står i fare for å utvikle mer alvorlig psykopatologi, og vi meddeler herved på ny vår vurdering om nødvendigheten av en endret omsorgssituasjon for Anders, noe vi mener vi har plikt til etter Barnelovens § 12, jfr § 16a. Etter at far har trukket sitt søksmål, bør barnevernet ta opp saken på eget grunnlag

I november samme år anklaget morens advokat behandlende psykolog ved Statens senter for « monoman forfølgelse». «Nå er jeg riktignok ikke psykolog, men jeg har i løpet av 30 års praksis ervervet meg noe som unge X må antas å savne, nemlig en ganske omfattende og inngaende menneskekunnskap. På denne bakgrunn tør jeg som min faste verbevisning å hevde at : *“hvis ikke Wenche Behring er skikket til å ta hånd om Anders uten inn blanding fra barnevernet, så er det i virkeligheten få, om overhodet noen mødre i dette land, som er skikket til selvstendig å oppfostre sine barn,»* skrev han til barnevernet.

Det som nå skulle veies opp mot den svært alvorlige rapporten fra Statens senter for barne- og ungdomspsykiatri, var en ny vurdering fra Vigelandsparken barnehage, der Anders nå ble omtalt som en «lykkelig og glad gutt». Jens Breivik mente vurderingen var ført i pennen av en ansatt som var Wenches venninne.

Den nye saksbehandleren hadde knapt hatt barnevernssaker og aldri møtt i barnevernsnemnda.

Det trengtes svært tungtveiende grunner som mishandling, misbruk eller åpenbar omsorgssvikt for at barnevernloven skulle gi hjemmel til å tvangsplassere et barn i fosterhjem.

Følgende ble skrevet i sosialkontorets rapport etter hjemmebesøkene på Silkestrå: «Moren virket ordnet og ryddig, med kontroll, lett å snakke med, rolig og uanfektet uansett innhold i samtalen. Piken var rolig, veloppdragen og forsiktig. Anders var en sympatisk, avslappet gutt med et lunt smil, som gjør at en umiddelbart liker ham. Under samtale i hjemmet satt han opptatt ved spisebordet med spill, leire og playmo.» Videre ble det meldt at det aldri ble sagt et vondt ord familiemedlemmene i mellom. Anders var svært veloppdragen, aldri grinete eller i opposisjon. «Mor skifter aldri uttrykk og blir ikke opphisset i vanskelige situasjoner med Anders. Hun snakker rolig og Anders mottar meldingen og gjør som hun sier.» Det eneste

sosialkontorets hjemmekonsulent hadde satt fingeren på var at moren hadde sendt barna ut etter pizza, for « de var muligens litt små for den type ærend og i tillegg kunne vel pizza knapt kalles næringsrik mat .

Rett over sankthans 1984, da Anders var blitt fem år, kom barnevernsnemnda i Oslo fram til et enstemmig vedtak. «Vilkårene for vernetiltak er ikke til stede. Saken henlegges.»

Gutten som stort sett holdt seg for seg selv.

Selv tødde han opp med den nye jenta, han ble mer pratsom og lærte henne nye norske ord hver dag. Hos den latinamerikanske familien følte han seg trygg.

Eva : Når de var oppe has Anders lekte de aldri der moren var. Hos ham fikk de ikke lov til å leke i stua som alltid var pertentlig strøken og heller ikke på kjøkkenet. Bare på rommet hans fikk de lov til å være, og da med døren lukket.

Når jenta i etasjen under etter hvert prøvde å leke med andre, trakk Anders henne tilbake, han ville ha henne for seg selv. Han likte best at det bare var de to.

Han satt alltid på ventilasjonsrørene i hjørnet, deltok verken i dansen eller spillet. Derfra hadde han overblikk, der satt han i fred. i hjørnet luktet det alltid piss. Når stanken bredde seg i kjelleren, fikk Anders alltid skylden. «Det lukter piss, det er Anders!» lo de andre.

Småjentene syntes han var ekkel. Han var så intens, og så var han ikke snill mot dyr. En stund hadde han noen rotter i bur, som han plaget med penner og blyanter.

Eva fortalte aldri foreldrene at det var Anders som hadde knipset av rosene til naboene så bare stilkene sto igjen, han som kastet steiner inn av åpne vinduer og løp, at han ertet og mobbet dem som var mindre enn seg, helst de nye som ikke hadde språk til å forsvare seg med. Når noen gråt, godtet han seg, da glimtet det i øynene hans.

Det var bare en ting Anders ikke tålte. Å bli irettesatt. Da forsvant han.

Som hevn for kjeften, pisset han på dørmatten hennes etterpå. Han pisset på avisen hennes. Han pisset i postkassen hennes. Senere gikk han og pisset

i boden hennes. Det var fra da av han fikk skylden for den emne tisselukten i kjelleren. Et av mobbeofrene var en psykisk utviklingshemmet jente. En dag moste Anders et råttent eple inn i ansiktet til yndlingsdokka hennes akkurat idet jentas far kom forbi.

Anders tok til seg ordene. Trusler fra en pappa hadde han respekt for. Han la aldri hånd på jenta igjen.

Iblant ringte Jens til Wenche og sa at han gjerne ville se sønnen. Da kunne guttungen løpe og gjemme seg, mens nabobarna ble sendt ut for å lete.

Pa sommerstedet var det særlig farens tredje kone som tok seg av den lille gutten. Hun hadde ikke barn selv, og ble veldig glad i Anders, han ble også knyttet til henne. Han ble så lykkelig når noen ville lese for ham, skulle hun minnes. i timevis kunne han sitte sammenrullet i fanget hennes mens han ble lest for. Der ble han helt rolig. Helt trygg. Og glemte alt rundt seg.

Hver gang hun gikk ut av døren, var hun redd for at Anders skulle spytte på henne fra tredje etasje. Det hadde bare skjedd en gang, men det var nok til at skrekken for spyttklysa fulgte henne gjennom hele barndommen.

Det som skilte ham fra de andre var at han ikke hadde foreldrene som stilte opp. Han fortsatte å mobbe dem som lot seg mobbe

Bøddelens navn var Morg.

Da Anders gikk på ungdomsskolen, fikk Wenche fast følge med en offiser. Tore og Anders kom godt ut av det med hverandre. Han var en varm person, grei å ha med å gjøre. i noen år var han en slags farsfigur for Anders, selv om han ga uttrykk for at han syntes at Anders var en litt veik type, klønete og lite flink i mannfolkgreier, som å spikre eller reparere en sykkel.

Start sett var **Jens** misfornøyd med sønnen og irriterte seg over ham, at han likte å sove lenge om morgenen, at han smurte seg et titalls brødsiver og satte seg foran tv-en når han sto opp. Faren syntes han var lat og uengasjert, apatisk og fåmælt.

Faren skulle senere innrømme at Anders hadde higet etter omsorg og kjærlighet, med en lengsel etter noe som manglet. Men faren klarte aldri selv å gi sønnen det han trengte. Han forble distansert, og fikk aldri Anders til å føle at han var elsket. Da Anders ble tatt for tagging første gang, ble både faren og moren oppringt av politiet. Faren var i harnisk over at sønnen

hadde begått en kriminell handling. Han truet med å kutte kontakten med ham.

Lille julaften ankom han Oslo sentralbanestasjon og ble stanset av politiet. De konfiskerte innholdet i sekken, 43 spraybokser, og sendte ham til barnevernsvakten, som varslet moren.

-Barnevernets logg endte slik:

02.02.95: Brev fra Anders om at han ikke ønsker mer samarbeid med barnevernet pga « avsløringer» på skolen.

07.02.95: Avtale om samtale med gutten her på kontoret. Møtte ikke.

13.02.95: Avtale om samtale med mor og gutten her på kontoret. Ingen møtte.

Dommen i årboken var nådeløs. *“Før var Anders en del av 'gjengen' men så ble han uvenner med alle”* sto det å lese i boken for avgangselevne våren 1995.

Moren ble sint da han fortalte hva han hadde gjort. Han var blitt så egenrådig i det siste, sa hun, og ble urolig for framtiden hans. Han hadde jevnt over hatt gode karakterer, flere femmere enn firere, så hvorfor slutte et halvt år før eksamen?

Behring & Kerner Marketing

Men det viste seg at det ikke var så lett å bli rik i en handvending, de fleste var skeptiske til de to tenåringene og forble hos Telia. Deretter ble han uvenner med Kerner, som han etter hvert mente var inkompetent.

De fant billige kontorer i øvre Slottsgate hos et advokatfirma som het Lippestad. Med i leien var et felles lunsjrom, der de delte kjøleskap med Geir Lippestad, advokaten som eide firmaet.

«Du har store evner til å manipulere!» skrøt den nye kompanjongen. Han lot seg imponere av kameratens evne til å få det som han ville.

Anders hadde fått en ny ide for hvordan å bli rik. Reklameplakater kunne jo også være mobile.

Jeg møtte han Behring. Han er så vanskelig å komme innpå.» **«Jeg skjønner meg ikke på ham, han er så ambisiøs, samtidig er han liksom helt tom.»**

Lene Langemyr var syltynn, egentlig var hun fra New Dehli. Der ble hun en aprildag i 1979 lagt utenfor døren til et av byens mange barnehjem. Seks uker senere ble hun hentet til Norge.

Lene var aldri interessert i å grave i røttene sine. Hva skulle det ha til hensikt? Hun var norsk, hun hadde en familie som elsket henne. Men iblant overmannet følelsen av å ha vært uønsket henne. «**Jeg** var ikke elsket, » sa hun til Anders. «Ellers hadde jeg ikke blitt forlatt.»

«Hva om det blir krig? Skal stridskjøkkenet ta med egne panner til dere uti felten? Nei, her må alle tilpasse seg forholdene,» kunngjorde hun (om muslimer og mat). Forsvaret skulle stå for integrering, ikke segregering, mente hun.

Det irriterte henne at det var innvandrere, ikke nordmenn, som trakk hennes norskhet i tvil.

Anders hadde fått fritak fra militærtjenesten fordi han var oppført som omsorgsperson for moren.

Lene ble rørt over omsorgen Anders viste for moren. Hun fikk aldri møte henne, men moren var åpenbart den viktigste personen i Anders' liv. Han fortalte hvordan hun kom seg etter sykdommen. Hun hadde forandret seg etter inngrepet, fortalte han, blitt mer distre, mer rotete og veldig deprimert.

Men faren ville Anders aldri snakke om til Lene. «*Han vil ikke ha kontakt med barna sine,*» sa Anders bare kort.

Organisasjonstulling,» stønnet Jøran Kallmyr når han leste det nestformannen i Oslo Vest-laget skrev. Behring er så utafør, og så later han som om han er innafor, tenkte han etter å ha lest hvordan Anders Behring spredde om seg med råd og tips til toppene. Det lød kjent. Han oppførte seg som om han var en King, og så var han bare en toy.

ABB understreket at det var “*Visse aspekter ved ukulturer relatert til islam man burde kritisere, ikke islam i seg selv.*”

Selv hadde han mistet interessen for partiet. Han sluttet å møte opp på partikontoret og gå på festene. Når de ikke ville ha ham, ville ikke han heller ha dem. Han gikk videre uti verden. Uten Jøran, uten Lene.

Salget av falske vitnemål hadde tatt av. Han tjente sin første million. Han tjente sin andre million. Han begynte faktisk å bli rik. Pengene rant inn på kontoer i skatteparadiser som Antigua og Barbuda, St. Vincent og Bahamas. i tillegg hadde han opprettet kontoer i Latvia og Estland.

I løpet av kort tid hvitvasket hun (Wenche) fire hundre tusen kroner. Til vennene klaget han over at norske jenter var for likestilte og aldri ville bli gode husmødre.

I desember 2004 bestilte han kontaktinformasjon på ti kvinner fra et datingnettsted i Ukraina. Det var Natascha fra Hviterussland.

Vennene var skeptiske til hviterusserinnen. Hun ville bare shoppe og mente at Anders skulle ta regningen, sa de.

Hun sa på sin side at kjemien var borte, og at han ikke respekterte henne. En mannssjåvinist, kalte hun ham. En golddigger, sa han om henne.

Den som var mest lei seg over det brutte forholdet var Wenche.

At kameratene til Anders stadig fikk seg søte kjærester, mens Anders ble gående alene, var et sårt punkt for henne. Anders fikk en liten knekk etter affæren med Natascha. Drømmebildet av idealkvinnen hadde vært nettopp det, en drøm.

Partiet SV sto for alt Behring Breivik var imot: strengere regulering av markedskreftene, mer kontroll over økonomien, høyere straffer for hvitsnippforbrytelser og høyere skatt på aksjegevinster.

Anders bar på fraværet av en far. Det var et savn, iblant ganske tungt.

Faren hilste overrasket på sin avslepne nordlandsdialekt. Anders fortalte faren hvor godt alt gikk for ham, at han hadde eget firma innen databransjen og flere ansatte over hele verden. Han sa at alt gikk strålende med ham og at han vurderte å videreutdanne seg ved et universitet i USA. Han ga uttrykk for at han var svært fornøyd med livet, at alt gikk bra, bade økonomisk og sosialt.

Faren skulle heller aldri ringe ham. Han hadde nok med seg selv. Nå var han gift for fjerde gang. Han hadde ingen kontakt med noen av de fire barna sine. Men kanskje, om Anders gjorde noe virkelig stort, ville han bli sett, virkelig sett, av sin far. Det sa han i alle fall en gang til stemoren, farens

forrige kone, den tredje, hun sam hadde passet på ham under feriene i Normandie.

Han orket ikke Irene lenger, han spiste dårlig, gadd ikke lenger pynte seg og gå på byen, orket ikke feste med vennene på det jævla kjøttmarkedet som han kalte utelivsscenen.

Sommeren da han var tjuesju år flyttet han hjem til moren. «Midlertidig,» sa han. «Sa hyggelig,» svarte hun.

Han hadde døpt seg selv Andersnordic

Moren var frustrert over at han bare satt inne og spilte. Det var ikke dette

Avatarer

Hun hadde forventet mer av sønnen. Når hun kom inn på rommet hans, ble han bare irritert og jagde henne ut. Han hadde knapt tid til å spise, var rask på do, kjapp til å dusje, hastet til bake til rommet, lukket døren og sovnet sent. Livet ble en rutine styrt av spillet, pausene offline var få.

Anders hadde fått tittelen Justitarius. En tittel det tok mye tid og mye dreping å oppnå.

En februar morgen i 2007 fikk han et brev. Han var tatt opp til første grad i St. Johanneslogen og ble invitert til opptaksmøte på Stamhuset. Moren jublet.

Livet utenfor rommet var i ferd med å rakne. Men der inne fortsatte spillet. For spillet hadde ingen slutt.

Flere år foran skjermen, a tonic to his depression.

Skøyen. Rommet til Anders var vendt mot baksiden. Fra vinduet kunne han hoppe ned på plenen mellom blokkene om han ville, for moren hadde kjøpt leilighet i første etasje.

«Det er som om livet hans har falt fra hverandre, » sa vennens kjæreste.

Etter to år på rommet logget han seg av spillene for en stund. *Andersnordic* tok en pause fra eventyrverdenen. Det samme gjorde andre avatarer

han hadde skapt, som *Conservatism og Conservative*.

Anders hadde endret seg. Han hadde blitt ensporet.

« Arbeiderpartiet har ødelagt landet vårt. Det har feminisert staten og gjort den til et matriarkat,» sa han til kompisene.

Anders hadde funnet en ny verden. Den hadde ligget der og ventet på ham, rett ved siden av spillverdenen.

Men den som skinte sterkest i dette spindelvevet var en skikkelse som kalte seg Fjordman. Han var en apokalyptisk figur som spredte om seg med dommedagsprofetier.

«Han er god på data, han er god på historie ... » funderte moren.
«Men egentlig har jeg alltid ønsket at han skulle bli lege,» sa hun til vennene på kafeen.

Men Anders bare fortsatte, han hadde bare moren å snakke med. i blant tenkte Wenche at dette er tull, dette er galskap, det matte ta slutt. De hadde jo en gang hatt det så hyggelig, og nå var det bare den boken. Plutselig kalte han henne feminist og småmarxist, sa hun da, som alltid hadde stemt Fremskrittspartiet.

Iblant grudde hun seg for å gå hjem. Sønnens humør hadde begynt å skifte så veldig, han kunne hå voldsomme reaksjoner på småting, eller han kunne være helt fjern, tverr og mutt. Han anklaget henne for å snakke med for mange som kunne «Smitte oss »

Det var som om han ikke helt visste hvor han skulle sitte i sofaen, noen ganger for nær, andre ganger altfor langt ifra. Wenche var blitt singel igjen. Hun hadde kastet ut den pensjonerte kapteinen. Da Anders fikk vite at det var blitt slutt, kjøpte han en vibrator til henne. «Det var da voldsomt med omsorg,» kommenterte hun, og sa at nei, nå hadde hun lagt sexlivet bak seg. Anders spurte likevel flere ganger om hun hadde prøvd gaven.

Fremskrittspartiet og document.no hadde avvist ham. Fjordman hadde avvist ham en kald skulder. Fra nå av var han alene.

Barndommen fikk noen linjer. «Jeg hadde en privilegert oppvekst med ansvarlige og intelligente mennesker rundt meg på alle kanter,»

De hadde blitt enige om en leie på ti tusen kroner i måneden (Gården).

Han var hele tid en nervøs for at farmasøytene skulle bli mistenksomme, og kledde seg pent, i konservative klær med diskrete plasserte designermerker for at ingen røde flagg skulle heises.

Han trengte ikke lenger den frimurerlosjen han en gang hadde tryglet om å bli opptatt i. Han hadde skapt sin egen losje, der han selv bestemte reglene.

Schizofreni? Med den detaljplanleggingen over så lang tid?

«Jeg stikker på Elkjøp,» sa han til moren da alt var klargjort. «Jeg trenger noen deler til datamaskinen.» Det var avskjeden. Moren sa at hun skulle ut selv, hun tenkte å ta trikken til sentrum. « Spiser du middag med meg?» spurte hun. « Gjerne,» svarte han. Han hadde sagt han skulle bli til søndag.

Han var nøye med å betale et rikelig beløp i parkeringsautomaten og la lappen godt synlig i frontruta.

Jon Vegard han ble drept momentant av bomben i regjeringskvartalet. Klokka var 15.25.22, åtte mennesker nå lå døde eller døende

Yess! Den hadde gått av! Han hørte på radio mens han kjørte ut av byen.

En av brannmennene som ble sendt til regjeringskvartalet var en barndomsvenn av gjerningsmannen, en av dem som hadde bekymret seg mest da han trakk seg til bake fra deres vanlige verden.

Mannen hadde kommet alene opp fra regjeringskvartalet og satt seg i en grå varebil med registreringsnummer *VH 24605*.

Operasjonslederen ba dem vente med fangetransporten på grunn av bomben i Oslo.

Men de to politimennene i patruljebilen hadde valgt å trosse ordren de hadde fått. De hadde likevel hentet fangen på Ila og varna på vei innover mot Oslo. De hadde ønsket å « gjøre seg ferdig med oppdraget,» sa de. Fangetransporten var i operasjonsloggen registrert som oppdrag med prioritet fem, laveste prioritet. Landets regjeringsbygg var sprengt i lufta og patruljen handlet etter eget for godtbeholdende. Asker og Bærums andre patrulje hadde vært opptatt med et psykiatrioppdrag og hadde fått ordre

om å frigjøre seg fra det. Heller ikke denne ordren var blitt etterkommet.

To politipatruljer kunne stått langs E18 og fulgt med. Ingen gjorde det. Breivik suste vestover.

Den første piloten meldte seg likevel til tjeneste allerede klokka 16, etter å ha hørt om bomben på nyhetene. Han fikk beskjed om at det ikke var behov for ham. Samtidig ba beredskapstroppen to ganger i løpet av den neste timen om å få bruke politihelikopteret. Troppen fikk beskjed om at helikopteret ikke var tilgjengelig, til tross for at det sto på bakken, fullt ut operativt og i flyklar stand.

Kommunikasjonen mellom de ulike etatene var dårlig og vag.

Vegtrafikksentralen i Oslo, som har et omfattende nettverk av kameraer, ble heller ikke varslet.

Ingen trykket på den store knapp en. Ressursene som fantes ble ikke utnyttet.

I tillegg til AUF-lederen, kapteinen og matrosen, reddet seks personer seg om bord i båten. De var livredde. De hadde hørt skudd og skrik. I panikk bakket kapteinen ut i full fart. Han ba alle legge seg ned, for skytteren hadde kikkertsikte, det hadde han sett.

« Politiets nødtelefon.»

«Ja, god dag, mitt navn er kommandør Anders Behring Breivik i den norske antikommunistiske motstandsbevegelse.»

«)a.»

«)eg er på Utøya for øyeblikket. Jeg ønsker å overgi meg.»

« Ok, hvilket nummer ringer du fra?»

«)eg ringer fra mobil.»

«Du ringer fra din mobil?»

«)a, det er ikke min mobil, en annen ... » svarte mannen på Utøya og samtalen ble brutt.

«Du har drept pappaen min! Du har drept pappaen min!» ropte gutten. «Nå må du stoppe og skyte. Du har drept nok! La oss være!» Breivik så ned på ham, og syntes han virket veldig liten til å være tenåring. Han var kanskje ikke en indoktrinert kulturmarxist enda. «Alt går bra, dette skal gå greit,» sa han til smågutten. Gutten ble stående og rope.

«Han lot meg leve. Han sparte meg!»

Han sa ned på hendene sine. Det var litt blod på en finger.
« Se, jeg er skadet,» sa han. «Jeg må forbindes. Jeg har allerede mistet mye blod.»
«Du far faen ikke noe plaster av meg,» mumlet politimannen som løp med beskjeder mellom avhørsrommet og rommet ved siden av, der de holdt kontakt med staben i Oslo.
«Jeg tåler ikke å miste så mye blod,» sa Breivik. «Og nå har jeg mistet en halv liter.» Han mente han kunne besvime av blodtapet. Plaster ble hentet.

Klokka 21.40 ringte fasttelefonen hennes. Hun skyndte seg å ta den.
« Dette er politiet. Vi ber deg komme ut.»
«Å, nei! Har det skjedd noe med Anders?!»
Hun løp ut av leiligheten. Utenfor ble hun møtt av blinkende blålys. Flere politibiler sto på fortauet utenfor inngangsdøren. Bevæpnede menn med svarte vester og visir sto klare og siktet på henne. Hun ble bedt om å gi fra seg nøklene, og ble ført inn i en bil. En politikvinne tok henne i armen. «Din sønn er pågrepet i en alvorlig straffesak. Du er ønsket til politihuset for et vitneavhør.»

« Har din sønn psykiske problemer? »
“Hva er han tatt for?!” utbrøt Wenche. «Han som er så snill og omsorgsfull, og ... » Bilen kjørte inn garasjen på politihuset.

« Det er media som har hovedskylden for det som har hendt fordi de ikke har publisert meningene mine. Da må man få fram budskapet på andre måter.»

Jeg har grudd meg til denne dagen i to år ... »

Med ansiktet mot kameraet skjøt han brystkassen fram. Hendene var knyttet sammen ved den ene hoften, mens han strammet kroppen i den klassiske posituren til en bodybuilder, for å bule mest mulig. Politimennene ble et øyeblikk satt ut. i en annen setting, ved en annen forbrytelse, kunne det kanskje bare vært latterlig, men nå ... det var grotesk, det var rett og slett ikke til å fatte.

«Målet var ikke å være så brutal som jeg har vært. Når jeg vurderte folk, så prøvde jeg å ikke ta så unge mennesker. Jeg tok de som var eldre. Vi har moralske aksept, ikke sant. Selv om det kanskje ikke

viste seg så tydelig i dag, da.»

«Jeg er Norges ulykkeligste mor.»

Han fikk vite at det var registrert sju døde i regjeringskvartalet og over åtti på Utøya. «Da må mange ha svømt,» sa han, og smilte.

«Vi er villige til å gi alle kategori A- og B-forrædere amnesti mot at de oppløser Stortinget og overfører myndigheten til et konservativt vokterrad, ledet av meg selv eller andre nasjonalistiske ledere,» sa han.

Plan en hadde vært å sprøyte nikotin inn i kulene, slik at alle skudd ble dødelige. Men så innså han at det ville være mot Geneve-konvensjonen, og la det fra seg.

Knights Templar besto av ekstremt begavede individer, veldig intelligente og veldig potente, forklarte han.

«Hvis en person skal prosessere fem tonn gjødsel, ikke sant, det er så hardt arbeid at du aner det bare ikke.»

«Jeg har det veldig bra. Jeg har aldri vært sterkere mentalt enn nå. Jeg hadde forberedt meg på tortur og slikt, og er positivt overrasket over at jeg ikke er blitt utsatt for det. Jeg har ingen negative tanker nå, kun positive.»

Det er sikkert helt jævlig å være forelder som har mistet barnet sitt. Samtidig har de ansvar for å sørge for at barnet ikke blir en ekstrem marxist som jobber for multikulturalisme.

Han ville bli med til fengslingsmøtet likevel, dersom han fikk en utskrift av manifestet. Han ville gjerne lese opp et par sider av det til dommeren. «Når jeg ikke får bruke uniform, vil jeg ha på meg min røde Lacoste-genser i stedet.»

Narcissus på scenen

Den tilknappede, kjølige Synne Sørheim og den lett korpulente og rødmussede Torgeir Husby. Begge ga tydelig uttrykk for at de syntes det var ubehagelig å møte ham. De så seg ikke i stand til, verken intellektuelt eller emosjonelt, å gjennomføre enesamtaler med ham.

Det første han sa var at alle rettspsykiatere i verden nok misunte dem oppgaven å vurdere ham.

«Det første er: Hva synes dere om Hamsun og justisministerens avgang etter annen verdenskrig?

Det andre er: Synes dere alle nasjonaldarwinister er psykopater?»

“Darwinist, det er en pragmatiker. Med logisk tilnærming overfor politiske beslutninger”

Spørsmål nummer fire: Forklar de vesentlige forskjellene på pragmatisme og sosiopati.» « Hva legger du i ordet sosiopati?» spurte de sakkyndige. Breivik smilte. «Er ikke det det samme som psykopati, da?»

I den første « Status presens» de skrev, trakk Sørheim og Husby en del konklusjoner. « Observanden mener å vite hva folk han snakker med tenker på. Fenomenet vurderes som psykotisk fundert,» skrev de. «Han framstiller seg som unik og et midtpunkt for alt som skjer, da han mener at alle psykiatere i verden misunner de sakkyndige deres arbeid.

Uttrykk for grandiose ideer,» noterte de. «Observanden framstår med uklar identitetsopplevelse, idet han skifter på å om tale seg selv i entall og flertall, konkluderte de. Observanden benytter ord han selv poengterer å ha konstruert, som nasjonaldarwinist, suicidalmarxist og suicidalhumanisme. Fenomenet vurderes å være neologismer.» Slike «nyord» kan inngå i en psykose. Etter de tretten samtalene kom psykiaterne fram til at Anders Behring Breivik var *paranoid schizofren*.

De kalte kompendiet hans « banalt, infantilt og patetisk egosentrisk», motivert ut fra hans «grandiose vrangforestillinger om sin egen usedvanlige betydning» .

Mette Yvonne Larsen, en av de koordinerende bistandsadvokatene, ba om at det skulle oppnevnes et nytt sett sakkyndige, slik at retten skulle få to rapporter å forholde seg til.

«Det har aldri skadet en sak å få den ekstra opplyst,» sa til slutt Wenche Elizabeth Arntzen, dommeren som var utnevnt til å lede rettsforhandlingene. Hun ba om at to nye rettspsykiatere ble oppnevnt. Det norske rettspsykiatermiljøet er lite, og mange av de mest profilerte var utelukket fordi de allerede hadde uttalt seg til

media.

«Jeg vil informere deg om at vi ikke har lest den forrige rapporten,» sa Tørrissen på en klingende sunnmørsdialekt, som han framførte med lavmælt stemme. «Det er jo veldig imponerende at dere har klart å holde dere,» smilte Breivik. «*Jeg trodde ikke det var noen psykiatere i hele Norge som ikke hadde kommet med en kommentar, for det er jo veldig fristende når det er en så viktig sak.*»

Da Breivik hadde sett hvordan han ble oppfattet i media, innså han at han hadde feilberegnet hvordan galanteriet hans ville slå an. Uniformene, martyrdomsgavene, utmerkelsene, titlene, ja, selv språket hans ble latterliggjort. Han bestemte seg for å dempe retorikken, heretter kalte han seg ikke lenger en frelser, men en fotsoldat.

Tørrissen noterte at latteren var selvironisk, men adekvat. «... er bare tull og du trenger ikke være engstelig for meg. Jeg ser fram til å samarbeide.»

Kart tid før rettssaken, kom rapporten. Terje Tørrissen og Agnar Aspaas konkluderte at Breivik led av en dyssosial personlighetsforstyrrelse, med narsissistiske trekk. Han hadde en «grandios oppfatning av egen betydning», og så på seg selv som «Unik». Han hadde et stort ønske om «berømmelse, suksess og makt» og manglet totalt «emosjonell innlevelse, anger eller følelsmessige uttrykk» overfor dem som var berørt av handlingene han hadde begått. Juridisk sett betyr en narsissistisk personlighetsforstyrrelse at man er strafferettslig tilregnelig, for forstyrrelsen blir ikke ansett å være psykotisk fundert.

Tørrissen hadde en gang spurt ham om sårbarhet. «Har du sårbare sider » hadde han spurt. «Ikke å bli elsket, » hadde Breivik svart. «Den største frykten er vel at mennesket ikke blir elsket,» hadde han lagt til. « Eller ikke å bli satt pris på.»

Holden mente det inntraff et markant skifte i Breiviks liv i 2006. Han flyttet hjem til moren. Han begynte å spille dataspill døgnet rundt.

Det var middelaldermotiver og tempelriddere til musikk fra dataspillet Age of Conan. Slutten, som het «New Beginning», viste idealsamfunnet. Det hele endte i en setning: Islam skal igjen bli forvist fra Europa. **Breivik gråt.**

Øynene smalnet, ble fylt av tårer. Munnen trakk seg oppover mot nesene. Hele ansiktet ble rødt, han gråt uten skjensell mens han stirret på bildene

som fadet ut. Narcissus kunne ikke gjort det bedre. Ingen hadde hittil sett ham felle en tåre. Nå brast det. 77 tapte liv brydde ham ikke. Dette rørte ham.

Breivik smilte. Hver gang leppene hans kruset seg til et smil, prøvde han gjenstridig å moderere seg.

Monologen.

«Jeg står her i dag som representant for den norske og europeiske motstandsbevegelse. Når jeg snakker, er det på vegne av nordmenn som ikke ønsker at våre urfolksrettigheter skal bli tatt fra oss. Media og aktorene har hevdet at jeg har gjennomført angrepene fordi jeg er en patetisk og ondskapsfull taper, at jeg ikke har integritet, er en notorisk løgner, mangler moral, er sinnssyk, og at jeg dermed må glemmes av andre kulturkonservative i Europa. De sier at jeg har falt ut av arbeidslivet, at jeg er narsissistisk, antisosial, har bakteriefobi, har hatt et incestforhold til min mor, at jeg lider av farslengsel, at jeg er en barnemorder, en babymorder, til tross for at jeg ikke bar drept noen under fjorten år. At jeg er feig, homofil, pedofil, nekrofil, sionist, rasist, psykopat og nazist. Alt dette er blitt hevdet. At jeg er mentalt og fysisk tilbakestående med en IQ rundt 80.»

Jeg forventet det. Jeg visste at kultureliten kom til å latterliggjøre meg. Men det grenser til komedie.» Han så kjapt opp før han stirret ned i papirene sine igjen. « Svaret er enkelt. Jeg har gjennomført det mest sofistikerte, spektakulære attentat i Europa etter annen verdenskrig. Jeg og mine nasjonalistiske brødre og søstre representerer det de frykter. De ønsker å skremme andre fra å gjøre det samme.» Dommerne så nøye på ham, de lyttet oppmerksomt. Hvordan var han i fri dressur? Rotet han? Var han konsistent? Dette var første gang de så og hørte ham tale fritt.

Norge og Europa var kvalt av total konformitet, fikk de høre.

Norge lider av kulturell selvforakt som følge av flerkulturell ideologi.»

Stemmen var monoton, uten innlevelse.

Han leste med et bittert drag i stemmen. Egentlig snakket han til seg selv.

« Gjør AUF og AP dette fordi de er ondskapsfulle, eller fordi de er naive? Og hvis de bare er naive - skal vi tilgi eller straffe dem? Svaret er at de fleste

AUFere er indoktrinerte og hjernevasket. Av foreldrene.

AUF er svært like Hitlerjugend. Utøya var en politisk indoktrineringsleir.

« Europeiske venstrevridde hevder at muslimer er fredelige og tar avstand fra vold. Dette er løgn og propaganda.»

« Oslo er en ødelagt by. Jeg er oppvokst på vestkanten, men ser at Oslo kjøper offentlige leiligheter til muslimer som skaper gettoer. Mange muslimer forakter norsk kultur, feminisme, den seksuelle revolusjonen, dekadanse. Det starter med krav om særordninger, og ender med krav om selvstyre.

Folk lever med skylapper av velstand, de vil miste alt, hverdagen vii bli fylt av lidelse, de vil miste identitet, så nå er det viktig at flere patrioter i Europa tar ansvar, slik jeg har gjort. *Europa trenger flere helter!* »

I regjeringskvartalet var noen kroppar så ødelagt at bare enkelte kroppsdeler var hele. På Utøya var skaller knust, ofrene innsmurt i blod, i hjernemasse.

«DET ER KRENKENDE!» ROPTE Breivik. « Det er fornærmende! »
« Breivik, du får ordet senere! »
« Det er helt latterlig at jeg ikke får kommentere dette. Det blir kringkastet! Det er krenkende! » Breivik var rødglødende i ansiktet.
«NRK må kutte kringkastingen!» beordret dommer Wenche Arntzen.

Disse fem dommerne satt nå og observerte Breiviks utagering. Han hadde sittet så rolig i åtte uker. Nå freaket han helt ut.

Hvor Breivik befant seg, i et ekstremistisk, men ikke ukjent, ideologisk landskap. Fjordmann: Peder Are Nestvold Jensen.

Jensen hadde nektet å vitne. Fjordman hadde flyktet utenlands, der politiet ikke hadde hjemmel til å hente ham som vitne. En annen som ikke kom var Wenche Behring Breivik. Deler av høsten hadde hun vært innlagt på psykiatrisk klinikk på Vinderen. Da hun søkte om fritak fra å møte som vitne, innvilget tingretten det. Hun ble ansett som « ikke i stand til» å vitne. Akillessenen holdt.

Ulrik Fredrik Malt, professor i psykiatri, var en eldre herre som ga inntrykk

av å være vant til å holde ordet.

Kommandøren. Frelseaspektet, sa han. Liv og død. Jeg tenker på henrettelsene. Det er klart at det er noe som beveger seg mot storhetsforestillinger, men er det "storhets-vrang-forestillinger?" Nei, Breivik hadde gitt seg for lett. Var det vrangforestillinger, ble man aggressiv nar man ble pushet fra sin opphøyde rolle. Man ville kjempet med nebb og klør for tronen, mens Breivik bare nedtonet betydningen av Knights Templar, og droppet uniformen da noen sa at han sa latterlig ut.

«La oss se på dyssosial personlighetsforstyrrelse - kald likegyldighet med andres følelser. Markert vedvarende ansvarsløs holdning til sosiale normer og forpliktelser. Manglende evne til å opprettholde varige for hold. Lav toleranse for frustrasjon, lav terskel for aggressive utbrudd, inklusive voldsbruk. Manglende evne til å oppleve skyldfølelse eller å lære av straff. Markert tendens til å gi andre skyldfølelse eller til å rasjonalisere adferden som har brakt pasienten i konflikt med samfunnet.»

Mange i salen haket nå av alle kriteriene. Men - **kriteriene måtte være på plass før 22. juli for at de skulle gjelde.** «]eg har ikke sett i noen av vitnebeskrivelsene fra hans venner at han skal ha vært en iskald drittsekk. Han har drevet med litt tagging, men det er det mange som har gjort. Han har drevet litt med svarte konti i utlandet, men vi som kjenner miljøet på Oslo Vest vet at det er en del slikt der, selv om det ikke gjør det mer sympatisk. Om det er et kriterium, må antall mennesker med forstyrrelsen justeres opp. Lav terskel for raseriutbrudd. Ingen indikasjoner på det før 22. juli. Manglende evne til å oppleve skyldfølelse og lære av erfaring og straff. Det er mulig at det har vært et problem der.»

Men ikke nok til at Malt ville gi den diagnosen. Hva da med narsissistiske vrangforestillinger? Diagnosen Tørrissen og Aspaas hadde gitt. « Når man ser hva han skriver i manifestet fra gutterommet, er fantasiene om makt og penger og ideell kjærlighet til stede. At han er unik og beundrer seg selv, ja, begge. Unike rettigheter, ja, det ma vi si at han føler, han forholder seg jo ikke tilloven. Manglende empati, det passer jo. Det vil være helt naturlig å kunne gi ham diagnosen *narsissistisk personlighetsforstyrrelse*.

Breivik var rasende. «Han må stanses!» forlangte han i pausen. Det som gjorde Breivik så opprørt, var at *vitnemalet ble sendt direkte* ut til tv-seerne.

Det handlet om hans sinn. Folk kunne skru på og sitte i sofaen og le av ham. Joda, han skulle få forsvare seg mot slutten av hver dag. Men mens

psykiaternes vitnemål ble kringkastet, ville ikke hans kommentarer bli det.

Etter den korte pausen ba Lippestad om ordet og krevde at vitnet måtte avskjæres fordi han hadde brutt personverngrensen. « Diagnosene han kommer med er til dels meget stigmatiserende.»

Hva feilet det Breivik?

Svarene fulgte gjerne politiske skillelinjer. Folk på venstresiden var overrepresentert blant dem som mente at han var en høyreekstrem terrorist. At han hadde fanget opp strømningene i tiden, og at disse ideologiene og ideologene måtte knuses med debatt. Med andre ord: at han var tilregnelig.

Breivik tapte. Malt fikk fortsette.

«En ting er å sprengne en bombe. Noe helt annet er å gå i land på en øy og skyte ungdommer og fortelle om det som om han plukket kirsebær. Foreligger det en sykdom som disponerer for det jeg velger å kalle · maskinmessig dreping? Og så gjelder det endring av seksuell adferd, det vet vi ... »

«Du, administrator. Det er helt latterlig at jeg ikke skal få kommentere dette. Det blir kringkastet. Det er krenkende!»

Malt hadde kommet til konklusjonen.

«Autisme, også kalt Aspergers syndrom. Sliter med å forstå sosiale signaler. Problemer med å sette seg inn i det andre tenker og føler. Det de fleste gjør for å håndtere det, er å bli eksperter på å mestre å være sosiale. De blir veldig høflige, veldig ordentlige og prøver så godt de kan å lære seg spillereglene. *Men poenget er at de hele tiden har et teoretisk forhold til empati. De klarer ikke å lide med.*

«Første gang jeg så Breivik komme inn i rettssalen her, og som psykiater legger man stor vekt på de to-tre første millisekundene, altså. Jeg så ikke noe monster, jeg så en dypt ensom mann ... Dypt ensom ... Så gikk han lynraskt inn i dette skallet sitt og ble hard ... Men ... Innerst inne er det bare en dypt ensom mann.

Kameraene ble skrudd av. Disseksjonen var over, Breivik fikk ordet. «Jeg ønsker å gratulere Malt med godt gjennomført karaktermord. i begynnelsen ble jeg ganske krenket, men etter hvert synes jeg det var ganske komisk.»

Han hadde notert punkter på et ark. «Jeg har aldri hatt avvikende adferd som barn,» sa han. «Når det gjelder påstanden om ensomhet: Jeg har aldri vært ensom. Er ikke i stand til vennskap, det er vel egentlig blitt imøtegatt av mine, eh, vel, de jeg var venner med før. Depresjoner. Jeg har aldri vært deprimert. Påstanden om at jeg har rett til å bestemme hvem som skal leve og dø.

Jeg har datet i denne perioden og jeg har ikke hatt problemer med å komme i kontakt med kvinner. Det er blitt gitt inntrykk av jeg hater kvinner, men jeg elsker kvinner. Jeg hater feminisme.

Narsissisme: slik det ble beskrevet, kan halve Oslo Vest havne i den kategorien. Det virker som en tullediagnose. Malt er kalt inn av bistandsadvokatene og det er viktig å være klar over at deres agenda er at jeg skal framstå som så gal som mulig, men ikke nok til å bli kjent utilregnelig. Dommeren i denne saken bør avskjære alle psykiatri-vitner. Denne saken handler om politisk ekstremisme og ikke psykiatri. Takk.»

Den unge psykologen Eirik Johannessen hadde ikke funnet tegn til psykose.

Johannessen understreket at en rekke personer hadde observert Breivik flere ganger ukentlig i ti måneder nå uten å finne noen psykotiske trekk. Som Tørrissen og Aspaas, endte teamet på Ila opp med diagnosen narsissistisk personlighetsforstyrrelse.

Husby og Sørheim mente at når Breivik snakket om sin rolle i Knights Templar, var det tegn på psykose. Johannessen hadde en enklere tolkning: Han lyver. Det var bare noe Breivik hadde funnet på. Noe han godt visste ikke fantes.

«Hvorfor mener du at han lyver?» spurte Inga Bejer Engh.

«Han ønsker å rekruttere folk inn i et nettverk, og det er ikke lett hvis han er alene. Og så er det med på å skape frykt, og han ønsker at motstanderne hans skal leve i frykt.»

Da ordet mislykket kom opp, tok Breivik fram en gul lapp og noterte noe på den. Breivik så urolig ut, satt og vippet på stolen.

«Ikke å få det til, å være mislykket, var så vanskelig å bære at det bidro til å gjøre ham ekstrem. Ideologien hans ble viktig for ham for å redde seg selv.» Johannessen mente at Breiviks oppvekst var en historie om avvising. Og da han bestemte seg for å vie seg helt til ideologien, ble han også avvist, som da han forsøkte å kontakte Fjordman. Breivik tok

masse notater under vitnemålet. Hver gang den unge psykologen antydte at han hadde løyet eller overdrevet sin egen betydning, kastet han seg fram og skrev. Lippestad satt ved siden av ham, helt rolig, og tygget på lesebrillene sine. *Johannessen understreket Breiviks evne til å se seg selv utenfra, og at en psykotisk person ikke ville klart det.* « I dag framsto jeg nok som litt mer utilregnelig,» kunne han si etter endt rettsdag, og så kunne de se på tv at det var nettopp det kommentatorene sa den dagen.

« Det er helt feil at Fjordman har avvist meg,» sa Breivik, han hadde bare kontaktet Fjordman for å få mailadressen hans, og den hadde han fått. «*Jeg har aldri blitt avvist av noen i hele mitt liv,*» sa han.

Det første paret hadde ikke endret en parentes på sin opprinnelige konklusjon. Ikke noe av det de hadde observert i retten, hadde rokket ved deres konklusjon. De hadde heller ikke ønsket å motta døgnobservasjonene fra teamet som hadde fulgt Breivik i fire uker, og som var klare rett før rettssaken startet. Sørheim og Husby hadde skrevet ferdig sin rapport i november 2011, og den sto de ved. Breivik var utilregnelig. Man kunne lure på hva de hadde sittet der for, ti uker igjennom.

«Dette med hvem som skal leve og hvem som skal dø, er det beskrevet som en vrangforestilling fordi det er så umoralsk?» «Nå ble jeg forvirret,» svarte Synne Sørheim. « Terrorhandlinger kan være ideologisk begrunnet, er ikke det et selvoplevd kall sa absurd det enn kan være?» spurte Arntzen.

I den psykiatrien som de representerte fantes det ingen kategori for riwraliske overlegninger. Det andre psykiaterparet hadde vært i tvil, inrømmet de. Terje Tørrissen hadde blitt usikker etter dager i retten der Breivik ikke hadde vist en eneste emosjon, og ville gjerne snakke litt med ham igjen. Han gikk ned kjelleren, og møtte ham i ventecella. Der møtte han den samme mannen som den han hadde blitt kjent med under observasjonene, vennlig, høflig og adekvat.

For å klare seg gjennom rettssaken, spilte han en rolle, vurderte Tørrissen. i sin tilleggserklæring, som Aspaas og Tørrissen leverte under rettssaken, beskrev de Breivik som et Særtillfelle. *Ved sin avstumphet utfordret han « de gjeldende klassifikasjonssystemer og forståelsesmodeller, særlig når det gjelder grenseoppgangen mellom realitetsbrist og politisk fanatisme » .*

Under eksaminasjonen ved Inga Bejer Engh, frafalt paret diagnosen dyssosial personlighetsforstyrrelse. Det eneste som gjensto var narsissistiske trekk. De ble dermed stående ved sin konklusjon om at han

var tilregnelig.

Aktoratets konklusjon: Utilregnelig.

Dommen :

« Anders Behring Breivik, født 13. februar 1979, dømmes for overtredelse av straffelovens § 14 7 a første ledd bokstav a og b ... til forvaring ... »

Et smil bredte seg på Breiviks ansikt. Tilregnelig!

Han fikk lovens strengeste straff på 21 år. Men med forvaring kunne straffen utvides med fem nye år, fem nye år, fem nye år - inntil døden tok ham.

Et par måneder etter at dommen hadde falt, hadde han fått nok, og satte sammen et klagebrev til kriminalomsorgen ved Ila fengsel. «Da det ofte er kjølig på bocellen, pleier jeg å ha en tykk genser eller jakke til enhver tid,» skrev han. « Problemer oppstår regelmessig nar jeg skal be om et av disse plaggene. Av en eller annen grunn kommer de ofte med en lacoste pyntegenser, til tross for at jeg en rekke ganger har påpekt at jeg ikke ønsker en av disse da de er verdifulle og må skånes fra en høy grad av slitasje. Jeg har derfor ved flere anledninger endt opp med å gå 1-2 dager frysende inntil jeg har klart å mase meg til at en betjent går inn på lageret og henter en av de tre riktige jakkegenserne.»

Ofte fikk han bare utlevert nok smør til to eller knappe tre brødsiver, og det til tross for at de visste at han spiste fire skiver. « Dette skaper unødig irritasjon da man enten må spise tørre brødsiver eller bli påført dårlig samvittighet ved å etterspørre mer.» Betjentenes innsamling av papp- og plastbestikk etter måltidene kalte han lavintensiv psykologisk terror.

I klagen anførte han at han vurderte å politianmelde fengselet for brudd på Grunnloven, menneskerettighetene og torturkonvensjonen.

Han klaget. Når det gjaldt radio, var han misfornøyd med at han bare fikk inn P1 og P3, og ikke kulturkanalen P2. Det hele gikk utover hans intellektuelle velvære.

Allerede første uka i fengselet hadde han tenkt ut måter han kunne trene kroppen på ved hjelp av sin egen kroppsvekt. Så falt motivasjonen. Utover høsten 2012.

Håndjernene han ble påsatt når han beveget seg mellom cellene eller ble tatt med uti luftegarden. Han mente han hadde fått «friksjonskutt» fordi

«stålkanten på innsiden av jernene river opp hud fra handleddet på en smertefull måte». Han noterte at han hadde utviklet angst for handjern, de opplevdes som «en krenkelse og mental belastning».

Iblant var det vanskelig å konsentrere seg mens han skrev. Han mente at en del av de andre fangene på isolatet økte volumet på musikkanlegget bare for å provosere ham. Lyden av kjefting fra betjenter og hyl og skrik fra medfanger fikk ham også i ulage. «]Jeg ønsker ro og stillhet. Jeg ønsker å være i fred,» skrev han.

Profilen Angus var en av dem han kommuniserte med.

Uten pc-en kunne han ikke lenger klippe og lime og kopiere i brevene han skrev. De måtte skrives ett og ett. Dessuten ble de jo nå stanset i sensuren. Livskvaliteten sank med mange prosent. Forholdene var fornedrende og ulevelige, skrev han i klagen.

«Jeg er med andre ord nødt til å skrubbe alle tre cellene på knærne, noe jeg opplever som fornedrende.»

En dag i begynnelsen av mars fikk hun besøk på rommet. Hun hadde bestemt seg for å fortelle sin historie. Hun satt rakrygget i senga i en lyseblå sykehuskjorte med hodet høyt hevet,

«Jeg var veldig stolt over ... » begynte hun. Stemmen brast. Hun samlet seg. « Kanskje jeg begynner å gråte innimellom, men det får så være ... » Hun fortsatte der tårene hadde overmannet henne. « ... stolt over å være mamma en til ... til Anders og Elisabeth ... » Hulkene tok overhand, skuldrene ristet. Hun kjempet for å gjenvinne talen. «Jeg, jeg ... Jeg gjorde så godt jeg kunne»

« Anders hadde det ikke greit på den tiden. Fryktelig. Mange oppbrudd i livet sitt. Klart han ble glemt oppi det hele. Når du er i en konflikt, så blir du blind for barna dine og andre mennesker. Du ser ikke deg selv klart heller. Det kan du ikke.» Hun token pause. «Og jeg hadde en skamfølelse over ikke å strekke til. Det tror jeg nok at jeg hadde.» « Hvor var det du ikke strakk til?» «Jeg var ikke moden nok. Jeg var ikke moden for oppgaven min.» « Hvilken oppgave?» «Å være mor.»

Hun stanset opp, rettet ryggen litt. « Dette med Anders har vel med min egen barndom å gjøre. Forholdene jeg vokste opp under var tøffe. Jeg har aldri møtt andre som har hatt det verre. Det var fattigslige kår . . Steintøffe kår. Jeg måtte ta meg av moren min. Det meste var tabu. Jeg

vet ikke hva jeg kan si jeg, uten å røpe for mye. Alt var tabu. Nei, nå må jeg få opp det jeg har imagen.»

Anders var et sjenert barn. Tilbakeholden. Og så han psykiateren som kom med sin uttalelse, styggen ... De hadde vært hjemme på besøk hos oss også, han psykiateren eller psykologen, for å studere OSS, vurdere OSS.»

«Og Anders var jo så ryddig av seg, vet du. Han kunne ikke noe for at han hadde fått en ordentlig mor.» Hun trakk litt luft. «Det var ikke hans skyld, jeg lærte jo opp gutten, ,, til å være slik som jeg var.» Hun pustet oppgitt ut igjen. «Jeg hadde sagt til Anders: Nå skal vi innføre en ny lek hjemme hos oss, nå skal du og jeg kle av oss, og så skal vi se hvem som er først ferdig. Nå tar jeg tiden, fra nu! Og så tok jeg tiden, og Anders vant. Og der lå den lille ryddige bunken hans, og min ved siden av, og det var også feil.

Og der fikk han en skikkelig psykiatrisk ... psykiatrisk ... psykiatrisk, nei, jeg finner ikke ordet. Uansett, man må jo kle av seg først, så vasker man hender, og han var opptatt av å vaske hendene, å være ren, så kler man på seg pysj, så har man ordentlig aftens og greier og greier, og så vasker man hender igjen. Også det ble framstilt som feil.» Hun ristet på hodet.

«Hva likte Anders aller best som liten?» « Han syntes det var veldig morsomt å få skryt over å være flink. Når vi tok den ryddeleken og kledde av oss om kvelden, og han vant, var førstemann, det var morsomt. Der innhentet jeg mange år på oppdragelse, og det er jeg glad for. Jeg så hvordan han likte det. Hvordan kan de si det motsatte, at det var noe galt med gutten, det forstår jeg ikke.»

«Vi kan ikke forandre noe uansett. Så la ting være. Prøv heller å forstå. Det mangler en stor bit.»

«Har du tilgitt ham?» «Ja, det har jeg.»

Åtte dager senere døde Wenche Behring Breivik

Dersom han ga et intervju, så han for seg køen fordufte, interessen dale. Da ville han ikke lenger være ettertraktet.

Brevet:

Kjære Åsne ! : -)

Jeg har fulgt karrieren din med stor interesse siden 2003. Jeg både respekterer og beundrer deg for mentaliteten din, kompetansen og intelligensen din, som gir deg muligheter som nesten alle kvinner og de fleste menn bare kan drømme om ;-)

Jeg forstår at det ligger prestisje blant venstrevridde journalister i å få anledning til å være den første til å stikke den « Værste ultranasjonalistiske terroristen i den europeiske verden siden WW2 » dypest, og skade ham mest, og det er sikkert mange « høyreekstreme » i Europa som hadde vært tilbakestående nok til å bidra til sitt eget karaktermord.

I mine øyne er folk som deg svært farlige rovdyr, som jeg instinktivt ønsker å holde meg langt unna. Jeg vet at du kommer til å stikke dypt, og hvis jeg hadde vært dum nok til å bidra ville du kanskje til og med klart å stikke dypere enn Husby/ Sørheim og Lippestad. Jeg ønsker på ingen måte å bidra til dette ved å møte deg eller til å avklare det uavklarte på andre premisser enn mine egne. Jeg ønsker derfor ikke å ha noe med verket ditt å gjøre. »

Jeg ønsker imidlertid å komme med et mottilbud til deg. Jeg er innsiktsfull nok til å forstå at «The Breivik Diaries» vil bli boikottet av de etablerte forlagene, og ønsker derfor å tilby deg muligheten til at boken blir solgt pakket inn i din ramme, med andre ord at du starter og/eller ender boken med en hackjob av meg, med eller uten ditt navn på boken, og at du i tillegg får alle inntekter (forfatterens del). Du vil således vinne økonomisk, samtidig som de du ønsker å imponere vil gratulere deg for et heftig karaktermord. Jeg kan leve med at historien kommer ut under disse omstendighetene forutsatt at boken blir tatt av boikottlistene til i alle fall noen av de store distributørene. Du vil i forbindelse med boklanseringen, forutsatt at den lykkes, få anledning til å gjennomføre det første og eneste intervjuet jeg kommer til å gi, og vil også få salgsrettighetene til dette, slik at du gjennom et nytt og grovt karaktermord kan «Vaske hendene dine» fra eventuelle anklager som til da måtte ha kommet angående det å være en nyttig idiot etc.

Med narsissistisk og revolusjonær hilsen.